

VAD ÄR EFTERSTRÄVANSVÄRT/MÖJLIGT?

Skall man sträva efter att försöka översätta vart och ett av värdeorden till enkla och tydliga beteendetermer?

eller

Skall man se värdeorden som relativa till varandra och klassens ålder och åstadkomma en helhetsbedömning utifrån allt vad man ser av elevens olika förmågor i förhållande till syfte och kunskapskrav - mot bakgrund av sin erfarenhet, samtal med andra lärare samt klassens resultat på nationella prov?

Tänk på:

Att det läraren som beslutar om betyget

Att betyget inte går att överklaga

Att betyget inte är en förhandlingsfråga

Att man inte ringer upp en domare i tingsrätten för att tjata...

SAMTLIGA KUNSKAPSKRAV I SAMHÄLLSKUNSKAP, ÅK 6

- (1) Eleven har [**A. mycket goda** /**C. goda** /**E. grundläggande**] kunskaper om olika samhällsstrukturer.
- (2) Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då [**A. komplexa** /**C. förhållandevis komplexa** /**E. enkla**] samband inom olika samhällsstrukturer.
- (3) I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett [**A. väl** /**C. relativt väl** /**E. i huvudsak**] fungerande sätt.
- (4) Eleven kan utifrån något givet exempel föra [**A. välutvecklade och nyanserade** /**C. utvecklade** /**E. enkla**] resonemang dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjligheter att påverka.
- (5) Eleven kan undersöka elevantnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då [**A. komplexa** /**C. förhållandevis komplexa** /**E. enkla**] samband med [**A. välutvecklade och väl** /**C. utvecklade och relativt väl** /**E. enkla och till viss del**] underbyggda resonemang.
- (6) Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevantnära samhällsfrågor med [**A. välutvecklade** /**C. utvecklade** /**E. enkla**] resonemang och [**A. väl** /**C. relativt väl** /**E. till viss del**] underbyggda argument.
- (7) Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.
- (8) Eleven har [**A. mycket goda** /**C. goda** /**E. grundläggande**] kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra [**A. välutvecklade och nyanserade** /**C. utvecklade** /**E. enkla**] resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevantnära sammanhang.
- (9) Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett [**A. väl** /**C. relativt väl** /**E. i huvudsak**] fungerande sätt och för [**A. välutvecklade** /**C. utvecklade** /**E. enkla**] resonemang om informationens och källornas användbarhet.

BRITTA I SAMHÄLLSKUNSKAP , ÅK 6

Britta som går i årskurs 6 vill absolut ha betyget A i samhällskunskap. Detta verkar också viktigt för hennes föräldrar. Eftersom klassläraren har beslutat sig för betyget D uppstår en situation som måste redas ut. Britta frågar varför hon inte kan få det betyg som hon vill ha. Läraren svarar att hon visserligen har *goda* kunskaper om olika samhällsstrukturer och *goda* kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar, men att dessa inte är *mycket goda* som de måste vara för betyget A. Britta frågar vad skillnaden är mellan *goda* kunskaper och *mycket goda* kunskaper. Läraren svarar uppriktigt att det i sista hand är en bedömningsfråga.

Eleven har [A. *mycket goda* /C. *goda* /E. *grundläggande*] kunskaper om olika samhällsstrukturer. (åk6)

Eleven har [A. *mycket goda* /C. *goda* /E. *grundläggande*] kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra [A. *välutvecklade och nyanserade* /C. *utvecklade* /E. *enkla*] resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang. (åk6)

FORTS. BRITTA I SAMHÄLLSKUNSKAP , ÅK 6

Britta repar nytt mod och frågar om det finns annat som hon inte har klarat så bra i ämnet. Läraren svarar då att hon visserligen använder argument men att dessa endast är *relativt väl* underbyggda, inte *väl underbyggda* som är kravet för betyget A. När det gäller att använda begrepp gör Britta detta på ett *väl* fungerande sätt. På denna punkt är hon alltså väl kvalificerad för betyget A. Problemet är att man för att få A, liksom för betygen C och E, måste ha nått samtliga nationella krav för betyget.

(Det finns bara ett enda undantag från denna princip och det är om man i Skollagens mening har någon form av funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att man ska kunna nå ett visst kunskapskrav. Sådana funktionsnedsättningar eller förhållanden finns inte i Brittas fall.)

Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med [A. välutvecklade /C. utvecklade /E. enkla] resonemang och [A. väl /C. relativt väl /E. till viss del] underbyggda argument. (åk6)

I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett [A. väl /C. relativt väl /E. i huvudsak] fungerande sätt. (åk6)

BRITTA I SAMHÄLLSKUNSKAP , ÅK 6

En sak som också brister vad gäller Brittans möjlighet att få ett A, säger läraren, är hennes sätt att använda källor. Sådana använder hon nämligen på nivån för betyget E, dvs. på ett *i huvudsak* fungerande sätt. Eftersom detta är en central del i ämnet samhällskunskap, vad läraren anser, skulle Britta egentligen ha fått betyget E. Men eftersom hon är så duktig i andra delar av ämnet gör läraren här ett litet avsteg från reglerna, vilket hon bör vara tacksam för. Britta blir alltmer förvirrad men har ändå modet att fråga hur hon skulle ha använt källorna för att vara värd ett högre betyg. Läraren svarar att hon skulle ha använt dem på ett *relativt väl* fungerande sätt för att på denna punkt kvalificera sig för betyget C och på ett *väl* fungerande sätt för betyget A.

FORTS. BRITTA I SAMHÄLLSKUNSKAP , ÅK 6

Britta ställer nu den för läraren kanske knivigaste frågan. Eftersom hon endast går i årskurs 6 anser hon att det inför den fortsatta skolgången vore bra att få ett klart besked om var gränserna går mellan att använda källor på ett *väl*, ett *relativt väl* respektive ett *i huvudsak fungerande* sätt. Hon har nämligen en bror som går i årskurs 9 och då har hon upptäckt att detta kunskapskrav är identiskt lika i årskurs 6 och i årskurs 9. Men läraren kan inte svara på annat sätt än att det hela är en bedömningsfråga.

Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett [A. *väl* /C. *relativt väl* /E. *i huvudsak*] fungerande sätt... (åk6)

Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett [A. *väl* /C. *relativt väl* /E. *i huvudsak*] fungerande sätt... (åk9)

FORTS. BRITTA I SAMHÄLLSKUNSKAP , ÅK 6

Vid ett extrainkallat möte med Brittias föräldrar framkommer ingenting nytt. Läraren kan inte heller nu ge något annat svar än att det hela handlar om bedömningar. Värdeorden är inte bara relativa till varandra utan också relativa till både vilken termin och i vilken årskurs som eleverna går. Om inte värdeorden var relativa på detta senare sätt, så skulle de ju inte kunna användas varken på höstterminen i årskurs 6 eller på höstterminen i årskurserna 7, 8 och 9 eller på vårterminerna i årskurserna 7 och 8. Ur denna synvinkel spelar det kanske inte så stor roll att det råkar vara så att några av de nationella kunskapskraven är identiska i årskurs 6 och 9. De skall ju alla användas med olika svårighetsgrad beroende på hur långt eleverna kommit i grundskolans årskurser.

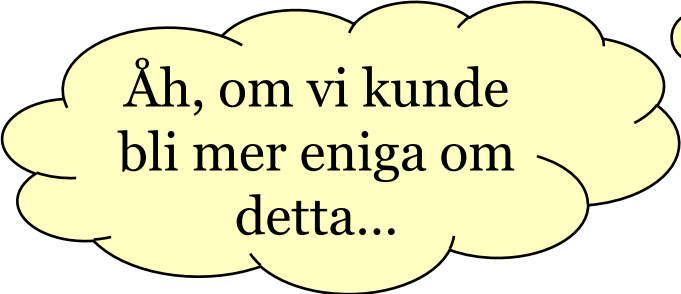
Eleven har [A. *mycket goda* /C. *goda* /E. *grundläggande*] kunskaper om olika samhällsstrukturer. (åk6)

Eleven har [A. *mycket goda* /C. *goda* /E. *grundläggande*] kunskaper om olika samhällsstrukturer. (åk9)

LITA PÅ DIN ERFARENHET...

- ... gör en helhetsbedömning utifrån allt vad du ser av elevens olika förmågor (peta inte i detaljer)
- bedöm i förhållande till syfte och kunskapskrav
- bedöm mot bakgrund av din erfarenhet, samtal med andra lärare, klassens resultat på nationella prov

...UTMANINGEN ÄR VAD VI BEDÖMER!

Åh, om vi kunde bli mer eniga om detta...

Tänk på:

Att det läraren som beslutar om betyget

Att betyget inte går att överklaga

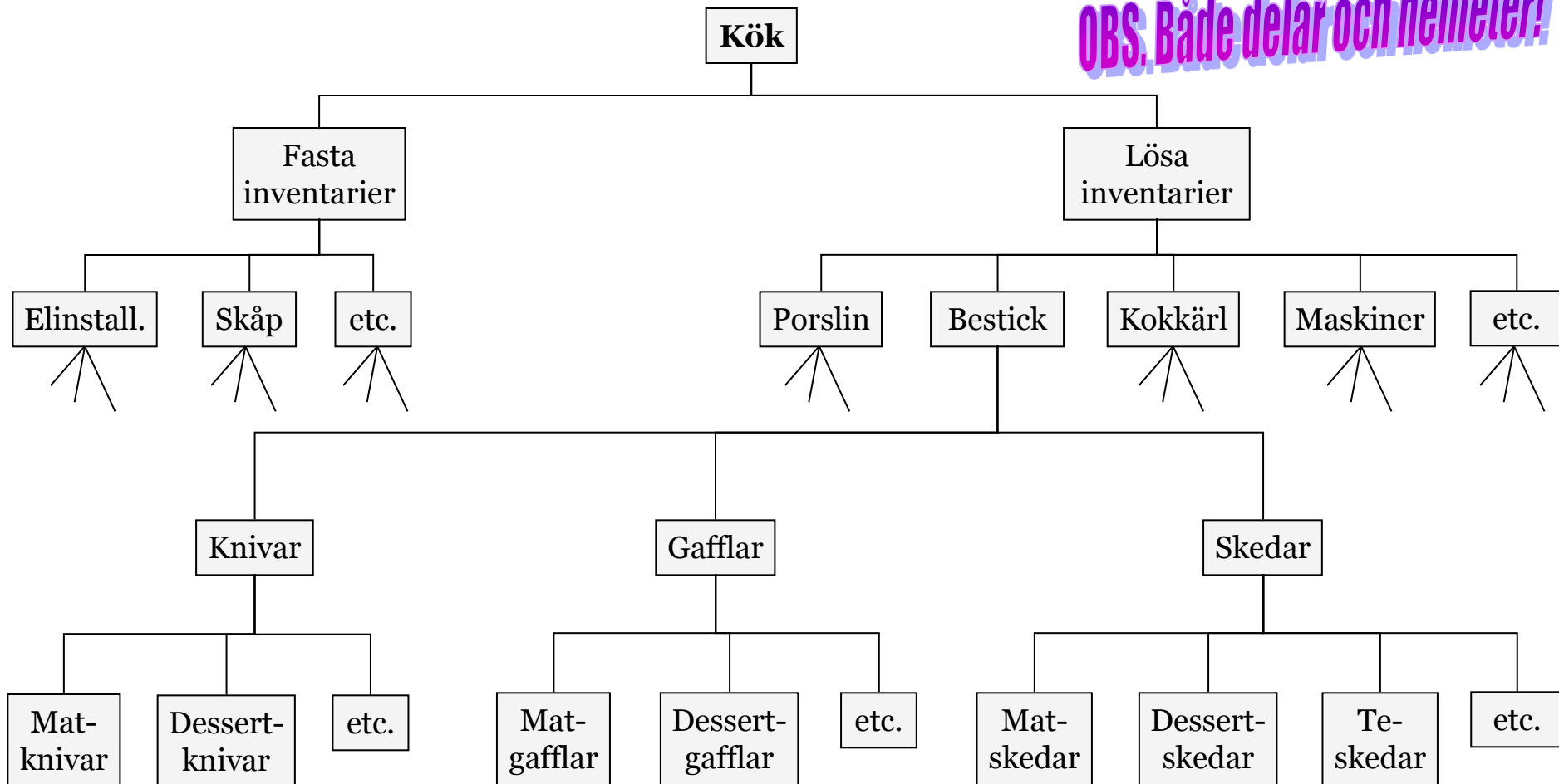
Att betyget inte är en förhandlingsfråga

Att man inte ringer upp en domare i tingsrätten för att tjata...

SPRÅKETS HIERARKI - SAKBEGREPP

OBS. Både delar och helheter!

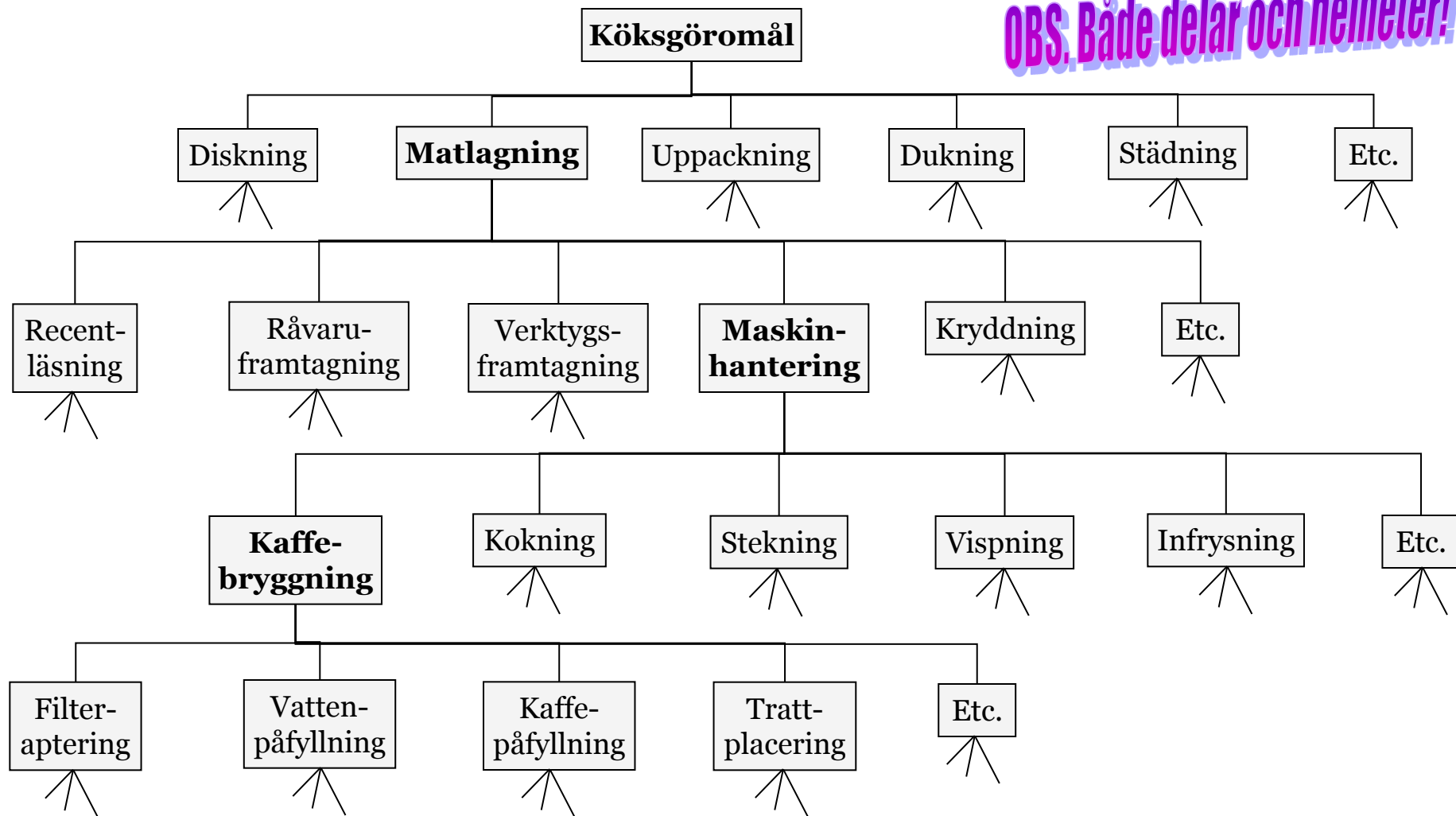

det konkretas träsk

(då språket uteslutande består av namnbegrepp)

SPRÅKET S HIERARKI - PROCESSBEGREPP

OBS. Både delar och helheter!

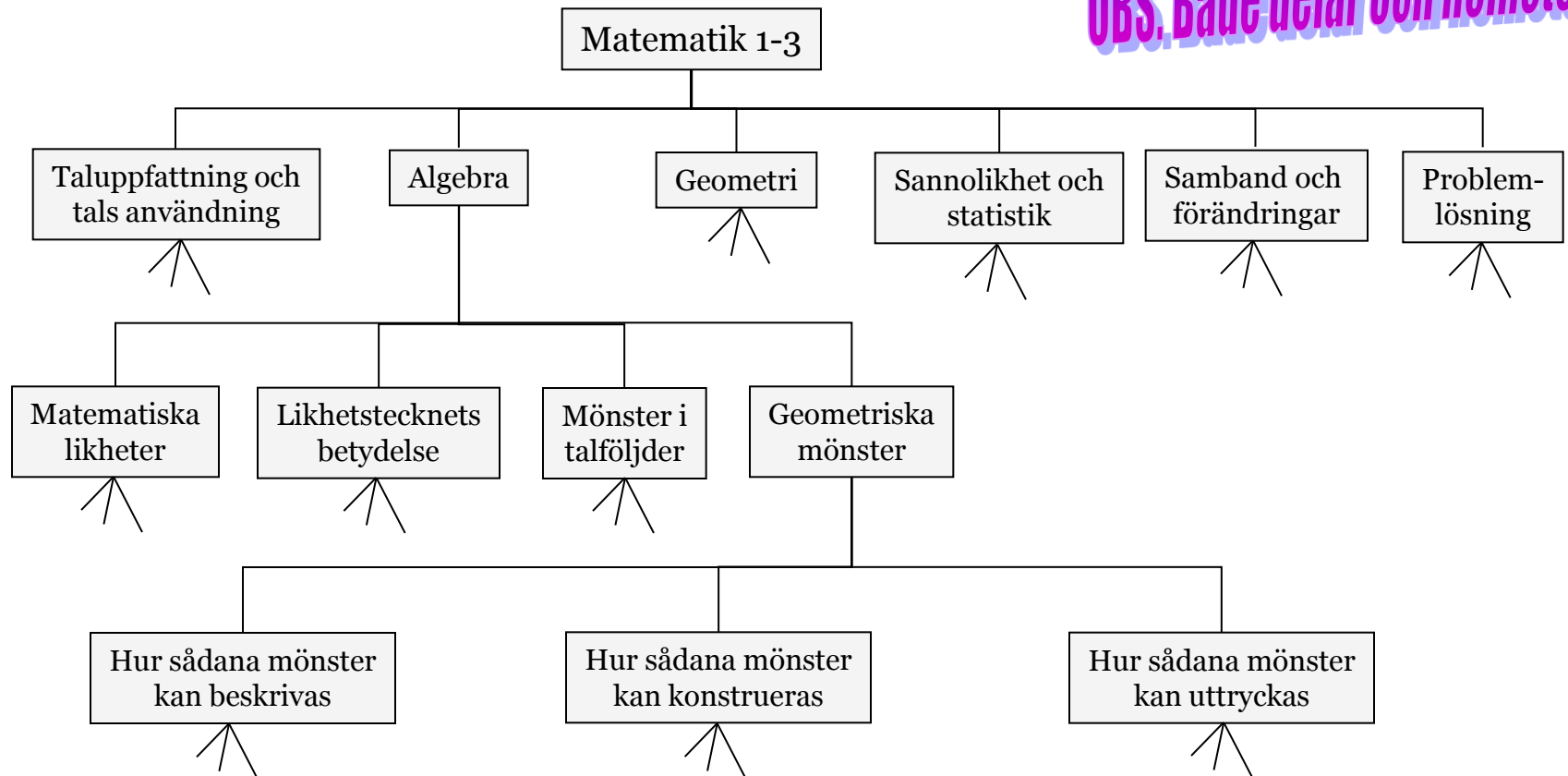

det konkratas träsk

(då språket uteslutande består av namnbegrepp)

KURSPLANERNAS HIERARKI - EX. MATEMATIK 2011

OBS. Både delar och helheter!

det konkretas träsk

(då språket uteslutande består av namnbegrepp)